

мовних звукових лекцій іноземних університетів, конференцій в англomовний текст). Це знайомить студента і з новими інформаційними технологіями, і з труднощами науковця-початківця. Застосування матеріалів пошуку з патентної бібліотеки України по визначеному класу і країнам (перш за все України, Росії, Білорусі, США, Великобританії, Німеччини, Франції) гарантує ознайомлення дійсно з найновішими досягненнями науково-технічної думки у сфері інформаційних систем і технологій.

Такий підхід вимагає і від викладача застосування нестандартного підходу, бо перевірити ступінь індивідуальності і оригінальності студентського реферату досить складно, якщо не застосовувати спеціальні програмні засоби. Одним з таких засобів є система АНТИПЛАГІАТ, яка дозволяє встановлювати ступінь оригінальності тексту реферату, підготовленого студентом. На жаль, є обмеження в застосуванні такої програми (мова, обсяг пошуку в Інтернеті, час дії, незручність у використанні). Застосування програми АНТИПРАГІАТ показало досить значний відсоток у студентських рефератах позичених, неоригінальних і рішень, і думок. Зрозуміло, що це наводить своє відображення у балах студента.

Джалпадова І.А., д. ф.-м. н., зав. кафедри
вищої математики
факультету ІСІТ

СУЧАСНІ НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ У ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАРНА МАТЕМАТИКА»

Загальноприйнята назва наукового напрямку — **актуарна математика** (actuarial mathematics) — походить від слова actuary — актуарій, статистик страхового суспільства. Разом з відповідними економічними і юридичними дисциплінами актуарна математика утворює більш широку область знань — **актуарну науку** (actuarial science), яка є теоретичною основою страхового бізнесу. Хоча актуарна математика широко використовує методи теорії ймовірностей і математичної статистики, вона є самостійним науковим напрямком зі своїми *предметом, методами і сферою застосування*.

Актуарна освіта у світі має вікові традиції. Проте в Україні з майже 70-річною відсутністю вільних ринкових відносин **актуарна освіта і актуарна наука** практично була відсутня до 90-х років ХХ століття. У даний час з'явився великий інтерес до цієї сфери діяльності, що пов'язано з великою потребою в спеціалістах-актуаріях зі сторони страхових компаній.

Самий високий світовий стандарт професійної підготовки в області актуарної науки дає програма Товариства Актуаріїв (США). Відмітимо, що Товариства Актуаріїв достатньо жорстко рекомендує при вивченні курсу «Актуарна математика» використовувати фундаментальну монографію [1], змістом якої і збагачено лекції з відповідних курсів для студентів факультету інформаційних систем і технологій КНЕУ. А також студенти володіють уже добре розробленими в науковій літературі *методами знаходження параметрів розмиття ядерних оцінок кривої смертності, асимптотичної нормальності оцінки функції інтенсивності, збіжністю у середньому квадратичному оцінок функції інтенсивності та ін.* Викладання матеріалу поповнюється також и останніми науковими результатами, в тому числі й викладачів кафедри.

В актуарній математиці також особливу увагу приділено стандартизації термінології і позначенням. Для того, щоб спростити спілкування між актуаріями, полегшити впровадження результатів наукових досліджень і т.п., ще у 1898 році міжнародний актуарний конгрес вирішив стандартизувати термінологію і позначення основних величин, які зустрічаються в страховій математиці. Вільне володіння цими поняттями і позначеннями є важливою невід'ємною частиною професійних знань актуарія.

Література

1. Bowers N.L., Gerber H.U. and other. Actuarial Mathematics. Itasca, Illinois: the Society of Actuaries, 1986, 624 p.